

Opátova choroba mu zmenila život

V kostole a v nemocnici milosrdných bratov v Bratislave môžete už druhý rok vídať mladého muža v bielom habite, ktorý sa zjavne „vymyká“ spomedzi nasledovníkov sv. Jána z Boha. Tí sú totiž povestní čiernymi habitmi s kapučňou. Brat Peter Pavel Valtoš, premonštrát, medzi nich prišiel prežiť tzv. sabatický rok. A dôvod? Osem a pol roka sa nepretržite staral o chorého predstaveného – opáta Bronislava Ignáca Kramára O.Praem., ktorý ho po noviciáte urobil svojím asistentom, sekretárom. Ako priznáva, toto požehnané obdobie opátovej choroby mu zmenilo život...

Najprv objasníme pojem sabatický rok: má biblický základ. Podľa Starého zákona ide o siedmy rok židovského kalendára spojený s odpočinkom viníc a polí a skutkami milosrdenstva k blížnemu (porov. Lv 25, 2-7; Ex 23, 10-11).

Pre kresťana je sabatický rok časom duchovnej a telesnej obnovy. Praktizujú ho mnohé rehoľné spoločnosti. Vtedy rehoľník alebo rehoľníčka prestúpi z aktívneho režimu do režimu naberania duchovných a telesných síl, čím sa zabráni vyhoreniu. V tomto čase Boží služobník zanechá svoje aktivity, aby bol viac s Bohom i so sebou samým. Je to cesta do hĺbky svojho vnútra, aby prehĺbil svoje povolanie, vzťah s Bohom, so svojou komunitou a s tými, ktorých mu Boh v poslaní zveruje.

Keď sa brat Peter Pavel Valtoš v rozhovore vracia k spomienkam na svojho už zosnulého predstaveného, priznáva:

„Pán opát Bronislav Ignác Kramár je v mojom srdci vrytý ako otec. Bol človekom nesmiernej lásky ku každému. Aj k takému človeku, ktorý mu robil zle, alebo ho nechcel poslúchať, alebo mu začal robiť problémy. On nevidel prekážku ísť ho navzdory tomu pekne privítať napríklad na fare. Prišiel za ním tam a pýtal sa: ‚Ako sa máš? Čo máš nového? Ako sa Ti darí?‘ Mnohí ľudia to dodnes veľmi oceňujú.

Naši spolubratia hovorili: ‚Pozrite, aký príkladný život nám dáva! Jemu je jedno, že som sa na neho vykričal. On s láskou prišiel za mnou dať mi odpustenie,

Opát Ignác Kramár ešte v plnej sile

nehneval sa na mňa.‘ Mnohokrát hovoril: ‚Nechaj to tak, nestaraj sa, nechaj to na Pána Boha!‘

Žil v neustálej láske k Bohu, dôveroval Panne Márii. Vo veľkej úcte mal aj svätú Margitu Máriu Alacoque, ktorej relikviu nosil vo svojom pektorále (náprsnom kríži). Rozširoval tým aj prax deviatich prvých piatkov. Bol vítaný všade vo svete, či to bola napr. India, ktorá bola jeho poslednou vzdialenejšou cestou, alebo Poľsko, kde bol vítaný medzi biskupmi i kardinálmi. Nemal neprajníkov. To mi zostáva v duši ako príklad: mať rád každého človeka. A keď ma aj niečo nahnevá, spomeniem si naňho a v duchu si poviem: Peter, nebuď taký! Upokoj sa. Ako by som vtedy počul jeho slová: ‚Správaj sa tak, ako treba, ako som ti to ukazoval celý život,‘ ‘ vysvetľuje brat v bielom habite a pokračuje v spomienkach:

V radosti i bolesti

„On nikomu neprial zle, nikým sa neznechucoval. Keď mu trebárs zavolať spolubrat, že potrebuje odslúžiť svätú omšu, hoci mal opát vysoké horúčky – až 39 °C – napriek tomu išiel odslúžiť bohoslužbu.

Bol tiež takým potulným kazateľom podľa vzoru svätého Norberta, zakladateľa rehole: bol v Austrálii, na Novom Zélande, v Indii, chodil do Poľska, do Maďarska, vítaný bol v Rumunsku, veľakrát bol v srbskej Vojvodine. Jeho život bol životom svätosti. Pre mňa on je svätec,“ uisťuje brat Peter. Práve jeho si vybral opát Kramár po noviciáte, aby bol v jeho blízkosti ako osobný sekretár, asistent. Prezradí, že preňho samého zostáva záhadou, prečo si zvolil práve jeho.

„Poznal mnohých kňazov a možno sa s nimi radil ešte pred mojím vstupom do kláštora, aký som typ človeka,“ zauvažuje nahlas. Zároveň prezradí:

„Keď som chcel ísť do kláštora, pán biskup Kojnok mi povedal: ‚Do seminára ti nedám odporúčanie, ale k premonštrátom do Želiva áno.‘ Pán opát Kramár už vtedy chodieval aj do Rožňavskej diecézy,“ dozvedám sa ďalej.

V radosti i bolesti

Ako trpiaci Kristus

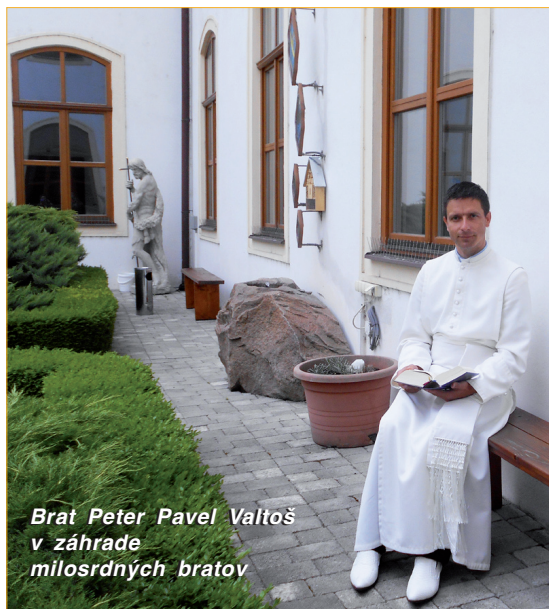
Nedá mi neopýtať sa, ako páter Ignác Kramár prežíval svoje utrpenie v chorobe.

„On mal opátske heslo: *Aj ťažké veci znášať s trpezlivosťou*. Svoju chorobu prijímal s veľkou láskou a pokorou. Obetoval to možno za svojich blízkych a určite za kláštor. Posledné tri-štyri roky bol intenzívne pripútaný na lôžko, keď už nevedel ani vyjadriť, čo ho bolí. No aj v chorobe rád prijímal informácie od ľudí, rád sledoval televíziu. Avšak ku koncu života už nevládal hovoriť. Niekedy mrnčíme nad tým, že nás bolí noha, ruka alebo kríže, no keď človek dlhé roky leží na lôžku a nevie povedať svojim blízkym ani to, čo ho bolí, to je obrovský kríž,“ poznamená brat Peter.

Krížová cesta pátra Kramára sa podľa neho začala, keď sa raz po svätej omši potkol o prah dverí. Spadol a utrížil krvácanie do mozgu, ktoré mu nevedeli niekoľko dní zastaviť. Dôsledkom toho bola aj strata reči. Určitý čas síce vedel ešte povedať aspoň zopár slov, ale stav sa už iba zhoršoval.

Brat Peter sa potom staral o svojho predstaveného 24 hodín denne sedem dní v týždni, a to vytrvalých osem a pol roka spolu s opátovou rodnou sestrou Fidelis Máriou Kramárovou S.Praem. Obnášalo to permanentnú opatrovateľskú i lekársku starostlivosť, polohovanie pacienta, prebaľovanie, ošetrovanie, denné sprchovanie, niekedy bolo treba aj zásah klystírom.

„On sa chcel modliť ruženec či breviár, kedykoľvek to len bolo možné. Bol oddaný Panne Márii, ktorá ho viedla celým životom. Opakoval: ‚Panna Mária nám po-

*Brat Peter Pavel Valtoš
v záhrade
milosrdných bratov*

máha, Panna Mária nás sprevádza! Je s nami!“ dodáva brat Peter a na záver svojej skúsenosti ešte pridá toto poznanie:

„Aj týmto som možno dozrel k tomu, že i keď som premonštrát, chcem vykonávať takúto službu, ktorá je tiež Božím darom a možno aj darom od pána opáta Kramára, odkazom, že „toto je to tvoje, čomu by si sa mal viac venovať. Tu buď a pomáhaj!“ Mnohí spolubratia hovorili, že by nedokázali to, čo som ja vykonával osem a pol roka.“

Apropo, rehoľu premonštrátov charakterizuje heslo: *byť pripravený na každé dobré Božie dielo*. Čokoľvek človek robí, má v tom vidieť najmä pomoc pre druhého, má mať otvorené srdce, či už je v nemocnici, alebo na ulici, či kdekoľvek inde. Brat Peter vidí v službe chorým, opusteným a ľuďom bez domova blízkosť chariziem oboch reholí: premonštrátov i milosrdných bratov. „Každý kríž, každá nehoda robí v človeku nepokoj, preto majme sa radi, buďme si blízki, pomáhajme si, nerobme si intrigy,“ odkazuje.

Premonštráti oslávili predčasom už 900 rokov od okamihu, keď ich zakladateľ založil kláštor vo francúzskom údolí Prémontré.

Andrea Eliášová

Výzva k duchu obety

Bystrík Mistrík

*Ježiš sa tak ponížil
až k obete na kríži.
Jeho zmierna obeta
vniesla nádej do sveta.*

*V nej nájdeme silu,
východisko z omylu
a nebeskú útechu,
keď padneme do hriechu.*

*Matka, ktorá pod krížom
súcitila s Ježišom,
vyprosí nám milosti,
s nimi návrat radosti.*

*V duchu svätej obety
my znášame klebety,
obvinenia klamlivé
a tiež skutky šialivé.*

*Mocný Pán Boh postupne
zvráti skutky potupné,
zlo na dobro obráti,
svätý pokoj navráti.*